

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno studentky: Petra Mitriková
Název práce: *Náboženství a ekonomie v dílech klasiků sociologie*
Jméno vedoucího práce: Doc. PhDr. Radomír Havlík, CSc.

Petra Mitriková si ve své diplomové práci *Náboženství a ekonomie v dílech klasiků sociologie* klade za cíl „ukázat vzájemnou souvislost a spojitost mezi ekonomikou a náboženstvím u některých klasiků sociologie“ (s. 1), což je cíl, který se jí částečně podařilo splnit. Práce má však nedostatky, jak z formálního hlediska, tak z hlediska metodologie a oba druhy nedostatků pak vedou k tomu, že vytyčený cíl není zplněn zcela, ale jen částečně.

Z hlediska formálních kritérií práce odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci, tj. práce je psána srozumitelným odborným jazykem bez gramatických a stylistických chyb, přičemž diplomantka rozumí terminologii oboru a tématu, jímž se zabývá. Autorka rovněž korektně pracuje s odkazy a citacemi, byť by mnohdy bylo lepší, aby informace sdělila svými slovy, namísto citací víceméně banalit či faktických sdělení (což je případ např. pozn. č. 1, č. 4, č. 7 a mnohých dalších).

Z hlediska pramenů a literatury je vzhledem k tématu práce jen logické, že autorka pracuje s původními díly autorů a relevantní sekundární literaturou. Nicméně wikipedia není odborným zdrojem, a to ani pro životopisné či jiné faktografické údaje. I takovéto informace lze zjistit v relevantnějších zdrojích. Diplomantčino využívání wikipedie je zvláště nepochopitelné ve světle toho, že autorka prokázala, že je schopná pracovat s relevantní cizojazyčnou literaturou, takže by se k wikipedii skutečně uchýlovat nemusela.

Za nedostatek z formálního hlediska rovněž považuji, že podoba, ve které byla práce dne 8.6.2012 nahrána do informačního systému UK, neobsahuje seznam literatury, obsah, jméno autorky (resp. obsahuje jen text od ‚Úvodu‘ a k ‚Závěru‘ – žádné další stránky práce, byť obsahují podstatné informace, tam nejsou)

O metodě autorka čtenářům a čtenářkám své práce nesdělila nic, byť je zjevné, že postupuje tak, že postupně představuje díla jednotlivých autorů. Ovšem z hlediska cíle se autorce rozhodně nepodařilo podat komplexní analýzu, či alespoň popis „souvislostí a spojitostí mezi ekonomikou a náboženstvím u některých klasiků sociologie“. Jistěže komplexní popis těchto „souvislostí a spojitostí“ u M. Webera, K. Marxe, G. Simmela a W. Sombarta překračuje možnosti standardní diplomové práce, nicméně uvedený cíl a uvedené autory si diplomantka sama zvolila.

Neúplné dosažení vytyčeného cíle rovněž souvisí s dalším strukturně-metodologickým nedostatkem práce, a to tím, že diplomantka nikde explicitně nezmiňuje, proč si k analýze zvolila zrovna vybrané autory a proč je ve své práci řadí za sebe způsobem, pro který se rozhodla. Problematická struktura celé práce je bohužel ještě zdůrazněna disproporcionálností jednotlivých kapitol – 26 stran o Weberovi, 22 stran o Marxovi, 5 stran o Simmelovi, 8 stran o Sombartovi a zcela zbytečných 5 stránek o „dalších socioložích“.

Další problém je v samotném přístupu k hledání a ukazování „souvislostí a spojitostí mezi ekonomikou a náboženstvím u některých klasiků sociologie“. Diplomantka totiž nepostupuje tak, že by v celku autorova díla sledovala pojetí ekonomiky, náboženství a vztahu mezi nimi, ale vždy si vybere jen některá jejich díla. To by samo o sobě nemuselo být problémem. V diplomové práci je takový postup dokonce zcela na místě. Problémem už však je za prvé to, že diplomantka nikde nevysvětluje, podle jakých kritérií se rozhodovala, zda se určitému textu ve své diplomové práci bude věnovat či nikoliv. Druhým problémem je skutečnost, že autorka jednotlivá díla vlastně neanalyzuje, ale spíše nabízí jejich shrnutí. A navíc tato jednotlivá shrnutí mezi sebou nijak neprovazuje, ale spíše je za sebou mechanicky vrství. Stejný postup, který používá v jednotlivých kapitolách, pak aplikuje i v celé práci – takže, až na kapitolku o vzájemném vlivu Webera a Sombarta (kterou celou staví na třech stránkách z Petruskových *Dějin sociologie*) a na jednostránkový ‚Závěr‘, se čtenáři a čtenářky nikde nedočkají žádného komplexního přístupu ke zvolenému tématu.

Za nedostatek předkládané diplomové práce rovněž považují, že autorka v některých případech pro svá shrnutí a své závěry nevychází z původních prací autorů, ale jen ze sekundární literatury. To je zvláště patrné v kapitole věnované dílu G. Simmela, kdy vůbec neodkazuje na Simmelovy texty (a to *Filosofie peněz* byla do češtiny přeložena 2011 a některé eseje, včetně *Peněz v moderní kultuře* vyšly v českém překladu již v devadesátých letech). Obdobný, byť méně závažný, problém se objevuje u Maxe Webera, kde autorka vychází pouze z do češtiny přeložených textů, přičemž, ale například *Protestantská etika a duch kapitalismu* není v češtině celá, ale přeloženy byly jen její vybrané části. To, že si autorka neopatřila celý text *Protestantské etiky a ducha kapitalismu* je zvláště nepochopitelné, když diplomantka na jiných místech své práce prokazuje dostatečné jazykové kompetence pro práci s cizojazyčnou literaturou. A z hlediska práce se zdroji je pak i otázkou, zda se v diplomové práci nazvané *Náboženství a ekonomie v dílech klasiků sociologie* pouštět do psaní o teoriích W. Sombarta, když se autorka pro svou práci využívá pouze cca 30 stránek ze spisu *Židé a moderní kapitalismus* a pak jednu stránku Kellerových *Dějin klasické sociologie*, wikipedii a sociologickou encyklopedie od nakladatelství Routledge.

Překládaná diplomová práce má ovšem i své pozitivní momenty. Diplomantka prokázala, že je schopná porozumět dílům, se kterými pracuje, a je schopná zreprodukovat základní body a pointy daných textů. Práce sice nepřináší žádnou originalitu a vlastní přínos, ale právě proto, že autorka prokázala schopnost pochopit texty, se kterými pracuje, tak se jí částečně podařilo splnit cíl, tj. „ukázat

vzájemnou souvislost a spojitost mezi ekonomii a náboženstvím u některých klasiků sociologie“. Ovšem na druhé straně, protože diplomantčiny analýzy vybraných textů nejdou dostatečně do hloubky (jedná se spíše o více či méně stručná shrnutí), tak se v předkládané diplomové práci nedočkáme hlubší deskripce vztahu mezi ekonomii a náboženstvím, ani skutečné komparace (která bohužel ani nebyla autorčiným cílem) pojetí tohoto vztahu u jednotlivých autorů.

V rámci rozpravy nad předkládanou prací navrhuji následující diskusní okruhy: (1) Podle, jakých kritérií si diplomantka vybrala autory, kterými se bude zabývat, a proč je v práci řadí za sebou způsobem, který zvolila? (2) Podle, jakých kritérií vybírala díla, která bude u jednotlivých autorů rozebírat. (3) V čem jsou základní podobnosti a odlišnosti v pojmání vztahu mezi náboženstvím a ekonomii u jednotlivých diplomantkou analyzovaných autorů.

Závěr:

I přes uvedené metodologické nedostatky lze předkládanou diplomovou práci považovat za splňující kritéria na tento typ prací kladená, a proto ji doporučuji k obhajobě.

PhDr. Zuzana Kubišová

V Praze, 28.8.2012